

Simai Mihály:

A G20-ról 2011 áprilisában: a múlt, a jelen, és a következő csúcs.

A G20 19 államból és az EU-ból álló informális csoport. Kanada kezdeményezte, hogy a G7+Oroszország pénzügyminisztereinek és központi bank vezetőinek körét az 1997-99-es nemzetközi pénzügyi válsággal kapcsolatos feladatok megbeszélésére bővítsék ki. Ennek nyomán az 1999-e berlini tanácskozásra hívják meg a világ növekvő szerepet játszó államainak képviselőit is.

/Argentína, Ausztrália, Brazília, Dél-Afrika, Dél-Korea, Franciaország, Hollandia, India, Indonézia, Japán, Kanada, Kína, Mexikó, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Oroszország, Spanyolország, Szaúd-Arábia, Törökország, az USA valamint az Európai Unió a hivatalos tagok. A Világbank és az IMF “hivatalból” rész vesznek. Lényegében az ENSZ főtitkára is állandó részvevő. A többi nemzetközi szervezet meghívása a mindenkori vendéglátótól függ./

A huszak pénzügyminiszterei úgy döntöttek, hogy évenként tanácskoznak. Tanácskozásaik részben az IMF évi közgyűléseihez kapcsolódva azóta is folytatódnak. Napirendjét a résztvevők a “szükségleteknek” megfelelően “önállóan” határozzák meg.

Időközben kiderült, hogy a G20 igen hasznos keret lehet, különösen válságos helyzetekben, s szerepét és súlyát a válság és a világgazdaság gondjai miatt célszerű jelentősen bővíteni.

2008-ban a világválság problémáinak és a közös feladatoknak megbeszélésére Bush elnök meghívta a G20-ak vezetőit Washingtonba. Ez volt az első G20 csúcs. A következőkben Gordon Brown 2009. április elsejére és másodikára Londonba hívta meg a G20 vezérkarát. 2009 szeptember 24-25-én Pittsburghban Obama volt a következő vendéglátó. Japán /Muskoka/ és Kanada /Torontó/ volt a negyedik és ötödik csúcs helyszíne. 2010 novemberében Szöulban találkoztak a G20 vezetői. 2011-ben Sarközi francia elnök lesz a vendéglátó.

A G20 vezetőinek tanácskozásait a válság alatt a közös felelősség megértése, a legfontosabb feladatok reális megfogalmazása, a válság mérséklése és leküzdése érdekében szükségessé vált közös gazdaságpolitikai intézkedések meghatározása jellemezték. Lényeges döntések születtek a multilaterális szervezetekről, különösen az IMF-ről is. A Pittsburghban elfogadott nyilatkozat a világgazdaság jövője szemszögéből fontosnak tekinthető, hangzatos és hosszú távra szóló részletes célokat fogalmazott meg a közös teendőkről. A válság enyhülése és a válság utáni világban a globális pénzügyek és a pénzpiacok szabályozásának céljaival kapcsolatos érdekellentétek a koreai csúcson nyilvánvalóvá tették azonban azt, hogy csak igen lassú és csak részleges változások valószínűsíthetők a globális szabályozásban, különösen a pénzügyek terén. Az is világossá vált, hogy a huszak vezető államaiban a gazdasági elit különböző csoportjai nem azonos módon vélekednek a jövő feladatokról. A csúcs napirendjén szerepelt témák – a gazdasági fellendülés biztosítása, az erős, fenntartható és kiegyensúlyozott gazdasági növekedés elősegítése, a nemzetközi pénzügyi szabályozórendszer erősítése, a nemzetközi pénzügyi

szervezetek korszerűsítése és a fejlődő világ államainak hatékonyabb támogatása – megosztották az államokat. A reálfolyamatokkal összefüggő vitákban nagy teret kapott valutaháború veszélyének elhárítása kérdésében különösen jelentős nézeteltérések akadályozták az előrelépést.

A multilaterális szervezetek és a nemzetközi civil szervezetek keretében már a szülői tanácskozás előtt is számos kérdés fogalmazódott meg:

Mi lesz a G20-ból a válság után? Ez lesz a világpolitika és világgazdaság olyan hatalmi központja, amelyik irányítani tudja majd a multipolárisá vált világot, vagy felbomlik és lényegében üres keretté válik?

Képesek és hajlandók-e a vezető hatalmak érdemi kompromisszumokra a kockázati tényezők közös kezelése, a terhek közös és arányos vállalása és a válságok kialakulásának megakadályozása érdekében a nemzetközi pénzügyek érdemi szabályozására?

Befolyásolni tudják-e a globális pénzügyi konglomerátumok és a transznacionális társaságok tevékenységét és érdekviszonyait.

Mennyire képes egy ilyen csoportosulás arra, hogy a világ közös gondjainak kezelésében érdemi javulást kezdeményezzen és azt elő is segítse?

Egyesek szerint Szóulban a válasz negatív, más álláspontok szerint felemás volt.

Mire lehet számítani a következő csúcson?

Centrális helyet kapnak a globális pénzügyek. A globális pénzügyi viszonyok valóban veszélyesek továbbra is. 1990 óta 42 pénzügyi válságra került sor a világgazdaságban. A pénzügyek labilitása arra ösztönzi a központi bankokat, hogy hatalmas tartalékokat halmozzanak fel. Ez 2000 óta megkétszereződött és 6500 milliárd dollárra nőtt. Ez esetenként indokolt lehet, de rendkívül sokba kerül. A franciaországi G20 csúcsot szinte teljes egészében a nemzetközi pénzügyi rendszer reformjának fogják szentelni. A francia elnök Bretton Woods óta legjelentősebb reformra számít. Egyik központi téma a pénzügyi műveletek megadóztatása. A központi jelszavak: koordináció, védekezés és diverzifikálás.

Nagy előrelépés valószínűleg nem lesz. Az USA-t le- és megköti az előkészület a következő évi választásokra. A vezető államok nyilvánvalóvá tették: szó sem lehet a pénzügyi műveletek megadóztatásáról.

Egyetértés látszik kialakulni a kínai valuta szerepének növeléséről a nemzetközi pénzügyi rendszerben.

Valószínű indikatív vezérelvek elfogadásáról, az államadósságok és a hiányok mértékének meghatározásáról, a magán-adósságról és megtakarításokról, a külső egyensúlyi zavarok forrásairól és a követendő árfolyam-, fiskális- és monetáris-politikákról lesz szó olyan időszakban, amikor az árfolyam-mozgások manipuláltak.

Vitára bocsájtják annak a japán központi bank elnöke által vezetett bizottságnak jelentését is, amelyik a nyersanyagárak alakulásával, ingadozásainak következményeivel és esetleges szabályozásával foglalkozik. Ennek egyik centrális kérdése a derivatívákkal, a határidős piacokkal kapcsolatos spekuláció ellenőrzése is.

A nagy globális témák között központi fontosságú lesz a globális élelmezési biztonság helyzetének és javítása feltételeinek megvitatása is. Megvizsgálják természetesen azt is, hogy mit tettek a fejlődő világgal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése érdekében.

Sarközi elnök javasolni fogja azt is, hogy növeljék a G20-ak szerepét, s az ezzel kapcsolatos elkötelezettséget állandó titkárság felállításával is jelezzék. Ugyancsak francia javaslatra kerül napirendre a közel-keleti helyzet és az arab világ jövője.

Végezetül Sárközi francia elnök beszédéből idézek, amelyet 2011 március 31-én tartott Kínában, Nankingban: „A G20 bebizonyította hatékonyságát a fellendülésben. A fellendülés előrehaladtával minden szereplő számára nagy a kísértés, hogy a saját érdekében cselekedjék. A válság idején erős a kereslet a koordinációra. A fellendülés idején ez kevésbé érvényesül. Meg vagyok győződve arról, hogy ha elvesztjük az ösztönzést, amit a válság idején építettünk fel, a világ elkerülhetetlenül visszazuhan az instabilitásba és a válságba. Semmi sem lenne rosszabb, mintha a G20 úgy cselekedne, hogy semmi sem történt és utat engedne a befelé fordulás és a mindenki magáért kísértésének. Ez különösen igaz a monetáris politikában. Néhány hónapja a kommentátorok valutaháborúról beszéltek. A piacok napi trendjei bizonyítják a pénzügyek igen nagymértékű ingatagságát.”